



Posudek bakalářské diplomové práce

Autor: Dan Valihrach

Titul: *Sémantické funkce konstrukcí s prepozičním slovesem bei*
Semantic functions of constructions with co-verb bei

Vedoucí práce: Mgr. Tereza Slaměňíková, Ph.D.

Oponent: Mgr. Václav Štefek

Hodnotící kritéria:	Známka:
Volba tématu, stanovení cílů práce a jejich dosažení	B
Podstatou předložené práce je empirické otestování teoretických postulátů týkajících se sémantických funkcí konstrukcí s prepozičním slovesem <i>bei</i>. Diplomant na základě vhodně vybrané literatury formuluje výchozí platformu výzkumu v podobě identifikace sémantických funkcí. Na základě dat získaných analýzou jazykového materiálu za použití vhodně zvolených nástrojů pak tyto funkce precizuje a kvalifikovaně komentuje. Určité nedostatky shledávám v teoretickém uchopení a popisu celého problému – na s. 8 diplomant uvádí: <i>Vedle základní funkce značení trpného rodu má bei i další funkce</i>. Taková formulace navozuje dojem, že popisované sémantické funkce jsou jakýmsi vedlejšími funkcemi <i>bei</i> a že všechny tyto funkce jsou společně se značením pasiva analyzovatelné na téže úrovni. Skutečnost je však spíše taková, že zatímco tvorba pasiva je gramatickou funkcí samotného <i>bei</i>, diplomantem popisované sémantické funkce náleží celým konstrukcím s tímto prepozičním slovesem (což ovšem diplomant na většině míst v textu včetně samotného názvu práce správně uvádí). Přítomnost některé z popisovaných sémantických funkcí je pak nezbytným předpokladem uplatnění gramatické konstrukce. Tento fakt z několika míst v textu implicitně vyplývá, bylo by však vhodné jej jasně formulovat hned v úvodu práce. Podobný problém nastává v případě tří hlavních identifikovaných sémantických funkcí – <i>adverzity</i>, <i>dispoze</i> a <i>impaktu</i>, kde první dvě představují konkrétní manifestace třetí jmenované, což z textu vyplývá rovněž spíše nepřímě. Z hlediska lingvistické teorie vyvolává práce množství otázek, což však nelze hodnotit apriori negativně. Navzdory uvedeným výhradám vysoce hodnotím diplomantovu schopnost analytického přemýšlení v relevantních kategoriích a interpretace jazykových jevů při zohledňování vnějškového kontextu a vývojových trendů. Jeho případné uplatnění v lingvistickém výzkumu tudíž vidím jako nadmíru perspektivní.	
Struktura, metodologie	B
Práce je přehledně a logicky strukturována a její rozsah pokládám za optimální. Teoretická část působí kompaktním dojmem a uvádí čtenáře do problematiky efektivně a bez obsahových redundancí. Je též organicky propojena s částí praktickou. Terminologická inovace v podobě pojmů <i>adverzita</i> a <i>dispoze</i> jakožto pojmů lingvistických není z jazykového hlediska zcela neproblematická, nicméně pro účely funkčního popisu se zdá být poměrně přínosná. Určité nejasnosti panují v otázce vztahu přísudkového slovesa a sémantické funkce, resp. konkrétní konfigurace funkcí pasivní konstrukce. Z faktu, že analyzovaný výběrový korpus obsahuje zpravidla pouze jeden příklad u každého slovesa, lze vyvozovat, že konkrétní sloveso disponuje neměnným funkčním profilem. V závěru práce je ovšem taková interpretace zpochybněna poznámkou o možném navazujícím výzkumu, zaměřeném na zjištění, <i>zda jednotlivá slovesa tíhnou k vyjadřování určitých funkcí či nikoliv</i> (s. 48) – viz doplňující otázku č. 3.	



Korpus a analýza	A
Velice kladně hodnotím způsob získávání dat s použitím korpusového manageru <i>Sketch Engine</i> jakož i diplomantovu nepochybnou kompetenci v práci s jazykem CQL. Parametry samotné analýzy jsou vhodně nastaveny a její výsledky jsou precizně a fundovaně komentovány.	
Jazyk, stylistika, formální úprava	C
Jazyk práce vyhovuje požadavkům odborného stylu, diplomantův písemný projev je srozumitelný, kultivovaný a čtivý. Sporadický výskyt stylistických neobratností (s. 6: <i>kategorické zařazení, kategorická příslušnost</i> – lépe: kategoriální; s. 7: <i>Zařazení mnoho slov řazených mezi prepoziční slovesa, lze často také zařadit mezi slovesa či předložky</i> – 3x opakování téhož slovesného kořene + nesprávný pád) nemá významnější vliv na celkově pozitivní čtenářský dojem z textu. Častěji se vyskytují gramatické nedostatky v podobě chybné interpunkce, nedodržení shody (např. s. 7: <i>Prepoziční slovesa jsou uzavřenou skupinou morfému, která typicky uvádějí podstatné jméno či jmennou frázi</i> ; s. 9: <i>konstrukce s těmito slovesy jsou pak hodnocena jako neakceptovatelná</i>) či nesprávného předložkového pádu (s. 7: <i>Tyto dva druhy korespondují ke krátkým a dlouhým běi-konstrukcím</i>). Není také zcela dodržena jednotu zavedených termínů (<i>dispoze</i> vedle <i>dispozice</i> – např. s. 17). Markantní nedostatky se objevují i na úrovni grafické úpravy (mísení fontů na s. 5; „rozhozené“ vertikální zarovnání hned u prvních dvou korpusových záznamů – ss. 17, 18). Při uvádění názvů publikací je vhodné užívat kurzívu.	
Odborná literatura, bibliografický aparát	B
Diplomant osvědčuje schopnost aktivní práce s odbornou literaturou. Výběr relevantních zdrojů, na němž stojí celá teoretická část i definování cílů analýzy, považuji za zdařilý. Problematický moment v práci s literaturou vidím ve formální rovině, konkrétně v nejednotném formátu značení citací v textu, kdy je někde uveden i název práce (redundantní údaj!), jinde jen autor a ročník. Někde je zdroj citace lokalizován pomocí zkratky „str.“, jinde celým slovem „stránka“. Na některých místech se pak tento údaj ocitá dokonce mimo závorku s označením citace – např. na s. 7: <i>(Shan, 2015) str. 99</i> . Vážným, byť ojedinělým lapsem je pravděpodobné podlehnutí „falešnému příteli“ při překladu z angličtiny, kdy diplomant uvádí rozsah použitého zdrojového korpusu <i>15,9 bilionu slov</i> (s. 13), přičemž počet slov v nejrozsáhlejších jazykových korpusech dosahuje nanejvýš několika desítek miliard (!).	
Navrhované celkové hodnocení	B

Otázky k obhajobě:

- 1) Jak jste se při konstrukci frekvenčního seznamu vyrovnal s konkordancemi, které v daném intervalu po běi obsahují více než jedno sloveso?
- 2) Neuvažoval jste o možnosti očistit frekvenční seznam od nežádoucích jednotek typu gěi/shì/yǒu již v rámci CQL dotazu?
- 3) Je přísudkové sloveso v konstrukcích s běi spojeno se stálou sémantickou funkcí, případně kombinací sémantických funkcí?

Václav Štefek